Hukuk Bölümü 2011/112 E. , 2011/264 K.

- SIGORTALI ARAÇ IÇIN ARAÇ SAHIBINE ÖDEMEDE BULUNAN SIGORTA ŞIRKETINCE, ZARARIN GIDERILMESI ISTEMIYLE IDARE ALEYHINE AÇILAN DAVANIN ADLİ YARGI YERİNDE ÇÖZÜMLENMESI GEREKTIĞI HK.

- KARAYOLLARI TRAFİK KANUNU (2918) Madde 110
- UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNİN KURULUŞ VE İŞLEYİŞİ HAKKINDA KANUN (2247) Madde 27
- UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNİN KURULUŞ VE İŞLEYİŞİ HAKKINDA KANUN (2247) Madde 19
- KARAYOLLARI TRAFİK KANUNU (2918) Madde 106
- KARAYOLLARI TRAFİK KANUNU (2918) Madde 90
- KARAYOLLARI TRAFİK KANUNU (2918) Madde 85

"İçtihat Metni"

Davacı : A.O. Sigorta A.Ş.

Vekilleri : Av. H.D. - Av. B.T. - Av. D.Ç.

Av. K.A. - Av. K.K. - Av. Y.D.

Davalı lar : 1) Atakum Belediyesi (Devredilen Atakent Belediyesi)

2) H.A.

Vekili : Av. E.G.

O L A Y : Davacı vekili dava dilekçesinde; davalı Atakent Belediyesinin malik ve H.A.'ın sürücüsü olduğu 78-21085 plakalı aracın 24.08.2007 tarihinde müvekkili A.O. Sigorta AŞ'ye kasko poliçesi ile sigortalı olan Mahmut Serdar'a ait 55 SA 383 plakalı araca çarparak hasar ve zarar verdiğini, düzenlenen kaza tespit tutanağına göre davalı sürücünün olayda asli kusurlu olduğunu, olaydan sonra ilgili ekspertiz tarafından hasarların tek tek hesaplandığını, 15.10.2007 tarihinde 15.000,00 YTL hasar bedelinin 30.10.2007 tarihinde 4.100,00 YTL sovtaj bedeli tahsil edildikten sonra kusura göre kalan meblağdan dava açıldığını, TTK'nun 1301. maddesine göre; sigortacı, hasar bedelini ödedikten sonra kanunen sigortalısının yerine halef olacağından, ödenen miktarın tahsili için dava açtıklarını, davalı sürücü asli kusurlu olduğundan davalının maliki olduğu Samsun Ticaret ve Sanayi Odasına kayıtlı 78-21085 plakalı aracın, 3. kişilere devrinin önlenmesi için trafik kaydı üzerine ihtiyati tedbir şehri konulmasını talep ederek, sonuç itibariyle; fazlaya dair talep hakları saklı kalmak kaydı ile 8.175,00 YTL alacağın ödeme tarihi olan 15.10.2007 tarihinden itibaren işleyecek reeskont faizi, masraf ve ücreti vekalet ile birlikte davalıdan tahsiline karar verilmesi istemiyle 22.4.2008 tarihinde adli yargı yerinde dava açmıştır.

Samsun 2. Asliye Hukuk Mahkemesi; 26.03.2009 tarih, E:2008/143, K:2009/99 sayı ile, işin esasını inceleyerek davacının talebinin kısmen kabulüne, kısmen reddine karar vermiş; kararın taraflarınca temyiz edilmesi üzerine Yargıtay 17. Hukuk Dairesi; 25.01.2010 tarih ve E:2009/5308, K:2010/367 sayı ile, davalı belediye hakkındaki davanın hizmet kusurundan kaynaklandığı, tam yargı davasının konusunu oluşturduğu, 2577 sayılı Yasa uyarınca bu davaların idari yargı yerinde açılması gerektiğinden bahisle yargı yolu bakımından reddine ve araç sürücüsünün kusuru oranında sorumlu tutulmasına karar verilmesi gerekirken, eksik inceleme ile karar verilmesinin doğru görülmediği gerekçesiyle hükmün bozulmasına karar vermiştir.

SAMSUN 2. ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ; 11.01.2011 gün ve E:2010/364, K:2011/4 sayı ile, Mahkemelerince usul ve yasaya uygun bozma ilanına uyulmasına karar verilmiş olduğu, bozma ilamı doğrultusunda dosya üzerinde İstanbul Nöbetçi Asliye Hukuk Mahkemesi aracı kılınarak İTÜ'den Öğretim Üyelerinden resen seçilen Prof. Dr. İ. Murat Ereke, Dr. Müh. Sezgin Saraçoğlu, Prof. Dr. Turgut Özaktaş'tan müteşekkil heyetten 15.12.2010 havale tarihli raporun temin edildiği, getirtilen bilgi belgelerin birbirleriyle bağlantısı kesilmeden incelendiği ve denetlendiği; rapora göre; sürücü Erdem Aydın'ın olayda %50 oranında, davalı Atakent Belediyesinin %30 oranında, davalı sürücü H.A.'ın ise %20 oranında kusurlu oldukları sonucuna varıldığının bildirildiği; tüm bu nedenlerle; davacı tarafın davasının, Atakum Belediyesi yönünden yargı Yolu engeli nedeniyle Reddine, talebin diğer davalı yönünden kısmen kabulüne, 2.100,00 TL.'nin 15.10.2007 tarihinden itibaren yürütülecek yasal faiz ile beraber diğer davalı H.A.'dan alınarak davacıya verilmesine, geriye kalan kısma ilişkin talebin reddine, verilen tedbir kararının karar kesinleşinceye kadar devamına karar vermiş, bu karar temyiz edilmeyerek kesinleşmiştir.

Davacı vekili bu kez, 8175,00 TL alacağın ödeme tarihi olan 15.10.2007 tarihinden itibaren işleyecek reeskont faizi, masraf ve ücreti vekalet ile birlikte davalıdan tahsiline karar verilmesi istemiyle ve yalnızca Atakum Belediyesi(Devredilen Atakent Belediyesi)'ni hasım göstererek; 16.3.2011 tarihinde idari yargı yerinde dava açmıştır.

SAMSUN 2. İDARE MAHKEMESİ; 05.04.2011 gün ve E:2011/336 sayı ile, Anayasa'nın 125. maddesinin son fıkrasında idarenin, kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlü olduğunun kurala bağlandığı, idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları ihlal edilenler tarafından açılacak tam yargı davalarının görüm ve çözümünün idari yargı yerlerinin görevine girdiği; ancak, tazminatın konusunu oluşturan zararın kamu idaresine ait bir motorlu aracın işletilmesi sırasında meydana gelmiş olması nedeniyle, görevli yargı yerinin belirlenmesinde konuya ilişkin özel düzenleme içeren 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu hükümlerinin dikkate alınmasının gerektiği; 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun, trafik kazalarına ilişkin yedinci kısmını izleyen hukuki sorumluluk ve sigorta hakkındaki sekizinci kısmının, "İşleten ve araç işleticisinin bağlı olduğu teşebbüs sahibinin hukuki sorumluluğu" başlıklı 85. maddesinin, değişik birinci fıkrasının, "Bir motorlu aracın işletilmesi bir kimsenin ölümüne veya yaralanmasına yahut bir şeyin zarara uğramasına sebep olursa motorlu aracın bir teşebbüsün unvanı veya işletme adı altında veya bu teşebbüs tarafından kesilen biletle işletilmesi halinde, motorlu aracın işleteni ve bağlı olduğu teşebbüsün sahibi, doğan zarardan müştereken ve müteselsilen sorumlu olurlar" ve değişik beşinci fıkrasının, "işleten ve araç işleticisi teşebbüsün sahibi, aracın sürücüsünün veya aracın kullanılmasına katılan yardımcı kişilerin kusurundan kendi kusuru gibi sorumludur" hükümlerini taşıdığı; bu bölümün sonunda yer alan, 90. maddesinde, "Maddi tazminatın biçimi ve kapsamı ile manevi tazminat konularında Borçlar Kanununun haksız fiillere ilişkin hükümleri uygulanır" denildiği; aynı kısmın "Özel Durumlar" başlıklı üçüncü bölümünde Devlete ve kamu kuruluşlarına ait araçların durumunu düzenleyen değişik 106. maddesinde ise, "Genel bütçeye dahil dairelerle katma bütçeli idarelere, il özel idarelerine ve belediyelere, kamu iktisadi teşebbüslerine ve kamu kuruluşlarına ait motorlu araçların sebep oldukları zararlardan dolayı, bu Kanunun işletenin hukuki sorumluluğuna ilişkin hükümleri uygulanır" hükmüne yer verildiği; anılan hükümlerin incelenmesinden, 106. maddede sayılan kamu kurum ve kuruluşlarının, sahip oldukları motorlu araçların sebep olduğu zararlardan dolayı idare hukuku kurallarına değil, bu Yasada düzenlenen " işleten ve araç işleticisinin bağlı

olduğu teşebbüs sahibinin hukuki sorumluluğu" çerçevesinde Borçlar Kanunu'nun haksız fiiIlere ilişkin hükümlerine tabi kılındığı; bu suretle 2918 sayılı Yasa'da, motorlu aracın işletilmesinden doğan zararların tazmini konusunda, motorlu aracın sahibinin özel ya da kamu tüzel kişisi olması bakımından bir farklılık gözetilmeyerek işaret edilen kamu kurum ve kuruluşlarının da özel hukuk tüzel kişileri gibi aynı esaslara göre sorumlu olduklarının kabul edildiğinin anlaşıldığı; dosyanın incelenmesinden; davacı A. Sigorta A.Ş'ye sigortalı bulunan Mahmut Serdar'a ait 55 SA 383 plakalı araca Atakum Belediyesinin (Devredilen Atakent Belediyesi) maliki ve H.A.ın sürücüsü olduğu 78-21085 plakalı aracın çarparak hasar ve zarar verdiği, meydana gelen hasarlar neticesinde toplam 15.000 TL hasar bedelinin davacı şirket tarafından Mahmut Serdar'a 15.10.2007 tarihinde ödendiği, 30.10.2007 tarihinde 4.100,00 TL sovtaj bedeli tahsili edildikten sonra kusura göre kalan meblağ için Samsun 2. Asliye Hukuk Mahkemesi nezdinde davacı şirket tarafından açılan davada 11.01.2011 tarih ve E:2010/364, K:2001/4 sayılı ilam ile daha evvelden kısmen kabule ilişkin verilmiş bulunan kararın Yargıtay 17. Hukuk Dairesince bozulması üzerine yeniden yapılan yargılama neticesinde davanın Atakum Belediyesi yönünden yargı yolu engeli nedeniyle reddine karar verilmesi üzerine mahkemeleri nezdinde iş bu davanın açıldığının anlaşıldığı; 21.07.2007 tarih ve sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Uyuşmazlık Mahkemesi'nin 2.4.2007 tarih ve E:2006/325,K: 2007/51 sayılı kararı ile, 9.1.2006 tarih ve 26048 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 14.11.2005 tarih ve E:2005/68, K:2005/86 sayılı kararları da değerlendirildiğinde, kamu kurumuna ait motorlu aracın kamu hizmetinin yürütülmesi amacıyla işletilmesi sırasında bir kamu görevlisinin yaralanması ya da ölmesi nedeniyle uğranılan zararlardan dolayı, idarenin hizmet kusuru ya da objektif sorumluluk esasları çerçevesinde sorumlu olup olmadığının yargısal denetiminin idari yargı yerlerince yapılacağı ancak kamu idaresine ait motorlu aracın, trafik kural ve gereklerine tabi olarak karayolunda neden olduğu üçüncü kişilerin zararlarının tazmini istemiyle açılan davaların işletenin hukuki sorumluluğu çerçevesinde özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerinde çözümlenmesinin gerektiği, bu nedenle bakılmakta olan davada Atakum Belediyesine ait olan iş makinesinin üçüncü bir kişiye verdiği zarardan dolayı açılan davanın görüm ve çözümünün adli yargı merciilerince çözümlenmesi gerektiği sonuç ve kanaatine varılmış olduğu; açıklanan nedenlerle dava konusu uyuşmazlığın çözümünde görevsizlik kararı veren ve bu görevsizlik kararı kesin olan adli yargı yerinin görevli olduğu kanısına varıldığından 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca dava dosyasının Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesine ve bu davanın Uyuşmazlık Mahkemesi'nce karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: Mustafa AYSAL, Eyüp Sabri BAYDAR, Sıddık YILDIZ, Nurdane TOPUZ, Sedat ÇELENLİOĞLU ve Ayhan AKARSU'nun katılımlarıyla yapılan 19.12.2011 günlü toplantısında: I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; İdare Mahkemesince, 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesinde öngörülen durumun aksine yalnızca idari yargı dosyası gönderilmek suretiyle başvurulduğu, Başkanlık yazısıyla adli yargı dosyasının da Mahkemesinden istenildiği ve usule ilişkin başka bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, adli ve idari yargı yerleri arasında 8175,00 TL alacağın ödeme tarihi olan 15.10.2007 tarihinden itibaren işleyecek reeskont faizi, masraf ve ücreti vekalet ile birlikte davalıdan tahsiline karar verilmesi istemi ve davalılardan Atakum Belediyesi(Atakent Belediyesi) yönünden doğan görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Mehmet BAYHAN ile Danıştay Savcısı Mehmet AKKAYA'nın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, sigortalı aracın uğradığı hasarı ödeyen sigorta şirketinin, zararın idarece giderilmesi isteminden ibaret bulunan bir rücuen tazminat davasıdır.

Davacı sigorta şirketi 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 1301. maddesinde yer alan "Sigortacı sigorta bedelini ödedikten sonra hukuken sigorta ettiren kimse yerine geçer, sigorta ettiren kimsenin vaki zarardan dolayı üçüncü şahıslara karşı dava hakkı varsa bu hak, tazmin ettiği bedel nispetinde sigortacıya intikal eder" hükmü uyarınca zarar görenin kanuni halefi(yasal ardılı) olduğundan, incelenen uyuşmazlığın konusunu oluşturan davanın tam yargı davası niteliği taşıdığı; bu nedenle, uyuşmazlığın, adli yargı yerinde aleyhine açılan tazminat davasını kaybedenler tarafından, hissesinden fazla ödediği miktardan sorumlu bulunan idare aleyhine açılan ve bir borçlar hukuku müessesesi olan "rücuen alacak" davası kapsamında olmadığı açıktır.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun, trafik kazalarına ilişkin yedinci kısmını izleyen hukuki sorumluluk ve sigorta hakkındaki sekizinci kısmının, "İşleten ve Araç İşleticisinin Bağlı Olduğu Teşebbüs Sahibinin Hukuki Sorumluluğu" başlıklı birinci bölümünde aynı başlıkla yer alan 85. maddesinin değişik birinci fıkrası, "Bir motorlu aracın işletilmesi bir kimsenin ölümüne veya yaralanmasına yahut bir şeyin zarara uğramasına sebep olursa, motorlu aracın bir teşebbüsün unvanı veya işletme adı altında veya bu teşebbüs tarafından kesilen biletle işletilmesi halinde, motorlu aracın işleteni ve bağlı olduğu teşebbüsün sahibi, doğan zarardan müştereken ve müteselsilen sorumlu olurlar" ve değişik beşinci fıkrası, "İşleten ve araç işleticisi teşebbüsün sahibi, aracın sürücüsünün veya aracın kullanılmasına yardımcı kişilerin kusurundan kendi kusuru gibi sorumludur" hükümlerini taşımakta; aynı kısmın "Özel Durumlar" başlıklı üçüncü bölümünde Devlete ve kamu kuruluşlarına ait araçların durumunu düzenleyen değişik 106. maddesinde, "Genel bütçeye dahil dairelerle katma bütçeli idarelere, il özel idarelerine ve belediyelere, kamu iktisadi teşebbüslerine ve kamu kuruluşlarına ait motorlu araçların sebep oldukları zararlardan dolayı, bu Kanunun işletenin hukuki sorumluluğuna ilişkin hükümleri uygulanır" hükmüne yer verilmektedir.

Öte yandan; "Görevli ve Yetkili Mahkeme" başlığını taşıyan 110. maddesinde(Değişik: 11/1/2011-6099/14 md.), "İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dâhil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır.

Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının merkez veya şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabileceği gibi kazanın vuku bulduğu yer mahkemesinde de açılabilir" ve Geçici 21. maddesinde(Ek: 11/1/2011-6099/15 md.) ise, "Bu Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının göreve ilişkin hükmü, yürürlüğe girdiği tarihten önce idari yargıda ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde açılmış bulunan davalara uygulanmaz" denilmiştir. 6099 sayılı Kanun hükümleri 19.1.2011 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni yasadaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkeme, artık görevsizlik kararı veremeyip (yeni kanuna göre görevli hale geldiği için) davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

Bu durumda, 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinde 6099 sayılı Kanun'la yapılan değişiklikle, işleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dâhil, bu Kanundan doğan sorumluluk davalarının, adli yargıda görüleceği, zarar görenin kamu görevlisi olmasının, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemeyeceğinin açıkça belirtilmiş olması karşısında, uyuşmazlığa konu edilen davanın görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, İdare Mahkemesince yapılan başvurunun kabulü ile Asliye Hukuk Mahkemesince verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Samsun 2.İdare Mahkemesi'nin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile, Samsun 2.Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 11.01.2011 gün ve E:2010/364, K:2011/4 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 19.12.2011 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.